

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Stuiverstraat (Oostende, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2022H205
Augustus 2022

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2022

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	7
1.3	Gemotiveerd advies.....	8
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
---	---

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostende
	Deelgemeente	Stene
	Postcode	8400
	Adres	Stuiverstraat 8400 Stene
	Toponiem	Stuiverstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 49204$ $Y_{\min} = 210878$ $X_{\max} = 49911$ $Y_{\max} = 211362$
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oostende, Afdeling 9 , Sectie B, nr's: 538p, 718c, 718a, 718l, 567x16 Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de aanleg van een nieuw fietspad, herinrichting van het wegdek en de aanleg van een groenzone langs een traject tussen de Stuiverstraat en de rotonde op de Gistelsesteenweg te Stene, deelgemeente van Oostende. De gecombineerde oppervlakte van de geplande ingrepen beslaat ca. 1,9 ha.

Landschappelijk gezien is Stene gelegen in de kustpolders, meer bepaald de Historische Polders van Oostende. Het onderzoeksgebied bevindt zich in de Catharinapolder, net ten noorden van een oude getijdengeul waar thans de Gauweloze kreek in loopt. Ten zuiden van de kreek bevindt zich de Gauweloze polder. Het geplande fietspad en de groenzones situeren zich ter hoogte van wadafzettingen. De bodemkaart geeft kleiplaatgronden weer waarbij jongere zee-afzettingen rusten op oudere polderafzettingen. Deze jongere zee-afzettingen zijn het gevolg van het doorsteken van de dijken tijdens het Beleg van Oostende tijdens de Tachtigjarige oorlog waardoor de omgeving weer onderhevig werd aan de getijdenwerking. In het zuiden van het terrein, tegen de Gauweloze kreek, is een zone weergegeven die als ‘sterk vergraven’ ingetekend staat. De gegevens van de bodemkaart impliceren dat jongere kleiafzettingen oudere wadafzettingen afgedekt kunnen. Dit impliceert dat oudere 16-eeuwse loopniveaus afgedekt kunnen zijn. Bij onderzoek naar aanleiding van de realisatie van een nieuwe woonwijk aan de Stuiverstraat werd inderdaad onder 17^e-eeuwse sedimenten de oude bouwvoor van het Oudland waargenomen. Er werden geen diepere relevante stabilisatiehorizonten aangesneden. In de ruime omgeving geeft de bodemkaart verschillende zones weer die ‘ontveend’ of ‘uitgebrikt’ zijn.

De cartografische bronnen geven het typische beeld weer van de kustpolders dat bestaat uit een lappendeken van akkerland, nattere weidegronden en bewoningskernen die verbonden zijn door kanalen en dijken. Op de Ferrariskaart is te zien dat het zuidelijke deel van het traject samenvalt met de weg op de dijk langs de Gauweloze kreek. Het deel van de huidige Stuiverstraat is eveneens reeds als weg weergegeven. De geplande groenzone valt samen met akkerland. Langs het geplande tracé is geen bebouwing weergegeven. Op de 19e-eeuwse bronnen is weinig verandering op te merken inzake het landgebruik, de omgeving blijft vrij van

bebouwing. Binnen de orthofotosequentie is op het beeld van 2015 een duidelijke breuk op te merken inzake het landgebruik. Tot aan deze opname blijft de omgeving in gebruik als akkerland. Vanaf 2015 is te zien dat het akkerland wordt ingenomen door een nieuwe woonwijk. De aanleg van het nieuwe fietspad kadert in de ontsluiting van deze bewoning.

In omgeving van het onderzoeksgebied zijn meerdere archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. In 2012 werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd over een terrein van ca. 9 ha direct ten noorden en oosten van de huidige Stuiverstraat in het kader van de aanleg van een nieuwe woonwijk. Door middel van landschappelijke boringen werd een mogelijk waardevolle archeologische zone afgebakend. Hierbij werden resten uit de late middeleeuwen aangetroffen en het restant van een dijklichaam dat afgedekt was door 17^e-eeuwse zeeafzettingen. Dit proefsleuvenonderzoek overlapt met de geplande groenzone van het huidige onderzoeksgebied. Dit deel van het terrein werd m.a.w. reeds archeologisch onderzocht. Na het proefsleuvenonderzoek werd een terrein van ca. 1,1 ha afgebakend voor bijkomend, vlakdekkend onderzoek. Er werd een volmiddeleeuws greppelsysteem in kaart gebracht dat mogelijk in verband gebracht kan worden met een molen, hoewel deze interpretatie allesbehalve zeker is. Ook werd er een omgracht woonplatform in kaart gebracht waarvan de volledige dimensies niet langer achterhaald konden worden. Binnen dit wooneiland werden meerdere sporen onderzocht. Duidelijke structuren zoals gebouwplattegronden konden niet onmiddellijk herkend worden. Het geassocieerde vondstmateriaal wijst op een datering in de 14^e eeuw. Naast deze resten van bewoning werd ook het restant van een weg/dijklichaam in kaart gebracht en geassocieerde greppels en werden sporen van (zand)ontginning in kaart gebracht. Ten zuiden van de Gauwelozekreek werd eveneens reeds een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd. Hierbij werd echter vastgesteld dat het Oudlandniveau reeds grotendeels verdwenen was waardoor de kans op kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek zeer beperkt was. Ten noordwesten van het onderzoeksgebied, aan de Zilverlaan, werd eveneens reeds archeologisch onderzoek uitgevoerd. Hier werden bewoningssporen uit de nieuwe tijd in kaart gebracht. Tijdens het onderzoek werden tevens 2 begravingen aangesneden. Er werd aangenomen dat dit zeer waarschijnlijk slachtoffers van het Beleg van Oostende betreft. Ook werden er op het terrein aan de Zilverlaan restanten van bakstenen loopgraven uit WOII blootgelegd. Langsheen de hele Belgische kustlijn zijn elementen van de Atlantikwall nog aanwezig. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn ook reeds veelvuldig veldkarteringen uitgevoerd. Hierbij werd voornamelijk vondstmateriaal uit de middeleeuwen gerecupereerd maar ook Romeins materiaal werd geïnventariseerd.

Concreet dient in de omgeving van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Gezien de aard van de geplande werken, de lineaire vorm van het onderzoeksgebied, de reeds aanwezige infrastructuur en het reeds uitgevoerde onderzoek wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken aan de Stuiverstraat te Oostende worden geen bijkomende onderzoeksadren aanbevolen. Vooreerst dient er op gewezen te worden dat de geplande groenzones samenvallen met reeds uitgevoerd archeologisch onderzoek in 2012. Hier werden geen noemenswaardige sporenconcentraties waargenomen die werden weerhouden voor verder archeologisch onderzoek. Voor het resterende deel van het onderzoeksgebied dient rekening gehouden te worden met de lineaire vorm en het ontbreken van een ruimtelijk kader. Binnen dergelijke lijntracés kunnen sporen niet in hun onderlinge relatie bestudeerd worden,

wat een interpretatie sterk bemoeilijkt. Daarnaast moet ook rekening gehouden worden met het reeds aanwezige wegdek, langsgrachten en aanwezige nutsvoorzieningen waardoor redelijkerwijs aangenomen kan worden dat een deel van het bodemarchief reeds ten dele is gefragmenteerd. Hierdoor is de kans dat verder archeologisch onderzoek, in eender welke vorm, nog kan leiden tot wezenlijke kenniswinst te beperkt.

Wel moet gewezen worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant de aanleg van nieuwe fietsinfrastructuur en herinrichting van het wegdek en omringende groenzones. Vanwege de lineaire vorm van het projectgebied en het feit dat een deel van het terrein reeds is onderzocht wordt de kans op wezenlijke kenniswinst bij verder onderzoek als minimaal ingeschat.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.